

INHOUD

ONTDEKKEN 6

Welkom in Berlijn.....	8	Routes.....	22
De parels van Berlijn.....	10	Veelzijdig Berlijn.....	28
Zicht op Berlijn.....	14	Jaaroverzicht van Berlijn.....	52
De wijken van Berlijn.....	16	Een korte geschiedenis.....	54

BELEVEN 60

Rond Unter den Linden.....	62	Tiergarten.....	152
Museumsinsel.....	82	Kreuzberg.....	178
Alexanderplatz.....	102	Rond de Kurfürstendamm.....	196
Noord-Mitte en Prenzlauer Berg.....	118	Rond Schloss Charlottenburg.....	208
Friedrichshain.....	142	Buiten het centrum.....	220

WEGWIJS 268

Voor vertrek.....	270	Register.....	278
Onderweg.....	272	Nuttige uitdrukkingen.....	284
Praktische informatie.....	276	Dankbetuiging.....	287

Links: Binnen in de koepel van de Reichstag
Bladzijde 4: Veerboten varen langs de Berliner Dom
Foto omslag: De Fernsehturm en het Bode-Museum

WELKOM IN BERLIJN

Berlijn heeft culturele bezienswaardigheden en talrijke aandenkens aan een veelbewogen geschiedenis. En Berlijn heeft iets wat veel andere grote steden niet hebben, namelijk een levendig, alternatief karakter, dat tot uiting komt in het hippe nachtleven en de kunstwereld. Hoe uw droomreis naar Berlijn er ook uitziet, deze Capitoolgids is uw perfecte reisgezel.

Veel van de belangrijke bezienswaardigheden van Berlijn zijn te vinden in en rondom het centrum van de stad. Ze liggen dicht bij elkaar en kunnen daardoor prima in een stadswandeling worden opgenomen. Via Unter den Linden loopt u bijvoorbeeld zo naar de Brandenburger Tor en de Reichstag. En een bezoekje aan de bruisende Alexanderplatz is weer heel goed te combineren met een wandeling door het herbouwde Nikolaiviertel of de Karl-Marx-Allee. Ook de Berlijnse woonwijken, zoals Friedrichshain, Kreuzberg en Neukölln, zijn de moeite van een bezoek waard. Hier proeft u de echte sfeer van Berlijn en in de relaxte straatjes vindt u vele leuke cafés, winkels, restaurants en bars. Deze buurten gaan uiteindelijk over in gebieden met veel groen en

meren, maar ze zijn ook de toegangspoort tot allerlei boeiende culturele en historische bezienswaardigheden. Ga nog wat verder op onderzoek uit en ontdek het Park Sanssouci met het Neues Palais en de vele andere decadente gebouwen die het Pruisische barokke tijdperk van de 18de eeuw weer tot leven brengen. Een stad die is opgebouwd uit zoveel unieke wijken kan op het eerste gezicht overweldigend lijken. Daarom deelt deze gids Berlijn op in overzichtelijke hoofdstukken, met allerlei wetenswaardigheden en duidelijke kaarten, waarmee u zelfs de meest verborgen pareltjes weet te vinden. Met het deel 'Wegwijs' van deze gids haalt u het beste uit wat deze stad te bieden heeft. Geniet van deze gids, geniet van Berlijn!

1

2

3

- ① Het aangrijpende Holocaust Denkmak.
- ② De Fernsehturm torent uit boven de stad.
- ③ De Brandenburger Tor in het licht van de ondergaande zon.

Luxueuze mode

Boulevard Kurfürstendamm is de plek voor Chanel, Louis Vuitton, Prada en Gucci. De kruisende Tauentzienstrasse heeft Peek & Cloppenburg, verscheidene chique winkels, zoals Swarovski en Montblanc, en het beroemde warenhuis KaDeWe, waar op de zesde verdieping heerlijke lekkernijen te krijgen zijn. Galerie Lafayette aan de Friedrichstrasse biedt ook een ruime keuze aan mooie haute couture, waaronder die van Dior en Miu Miu.

KaDeWe, het op een na grootste warenhuis van Europa

Dure boetieks in Mitte

Mitte blijft de thuisbasis voor de modernste ontwerpers van Berlijn. Gebreide kleding van oudgediende Claudia Skoda, sieradenontwerpster Esther Perbandt en Wibke Deertz (A.D. Deertz) tonen hun ontwerpen in de vele boetiekjes in de zijstraten.

Suitsupply, een populaire mannenkledingzaak

BERLIJN VOOR SHOPPERS

Wat winkelaanbod betreft heeft Berlijn alles te bieden: van tweedehandszaken tot Duitslands grootste en meest luxueuze winkelcentra. Ook voor antiek, boeken, kunst, porselein en platen bent u hier aan het juiste adres. En vergeet de historische markthallen niet.

↓ Vlooiemarkt in het Mauerpark in Noord-Berlijn

Plaatselijke markten

In de meeste wijken zijn grote markten te vinden, vooral levensmiddelenmarkten op zaterdag en vlooiemarkten op zondag. De markten op de Kollwitzplatz (Prenzlauer Berg) en de Boxhagener Platz (Friedrichshain) zijn erg geliefd, evenals de vlooiemarkt in het Mauerpark en de antiekmarkten op de Akronaplatz.

Vintage

In de meeste wijken van Berlijn is minstens één winkel met vintagespulletjes te vinden. De enorm populaire PICKN-WEIGHT-keten, waar u betaalt per gewicht, heeft vestigingen op meerdere plekken en beheert ook Made in Berlin in Mitte en Garage in Schönberg. Humana Kaufhaus in Friedrichshain is een groot warenhuis voor alle stijlen.

Vintageservices (inzet) en -kleding in de uitverkoop

↑ De neoklassieke Russische Botschaft werd gebouwd om indruk te maken in het door de oorlog verwoeste Berlijn

27

Admiralspalast

📍 U2 📍 Friedrichstrasse 101-102 📞 25-507000
📍 en U Friedrichstrasse

Het in 1911 gebouwde Admiralspalast was in de jaren '20 een van de belangrijkste amusementslocaties van Berlijn, en een van de vele variététheaters die zich ooit aan de Friedrichstrasse bevonden. Oorspronkelijk was het een overdekt zwembad boven een natuurlijke warmwaterbron. Later werd het een ijsbaan en, na een zware verwoesting in de Tweede Wereldoorlog, een operetteheater met licht muzikaal amusement. In 2006 heropende het theater met een spraakmakende productie van Bertolt Brechts *Dreigroschenoper* (Driestuiveropera) en nu is het een gezellige evenementenlocatie met een groot podium, een café en een nachtclub. De fraai gerestaureerde gevel, ontworpen door Heinrich Schweitzer, is voorzien van halve Dorische zuilen en platen van Istrisch marmer. De gevel aan de Planckstrasse, ontworpen door Ernst Westphal, is versierd met exotische, elkaar overlappende motieven.

28

Brandenburger Tor

📍 S3 📍 Pariser Platz
📍 en U Brandenburger Tor
📞 100, 200

De Brandenburgerpoort is het belangrijkste symbool van Berlijn. Het indrukwekkende neoklassieke bouwwerk, dat in 1795 werd voltooid, is ontworpen door Carl Gotthard Langhans, naar het voorbeeld van de toegang tot de Akropolis in Athene. De Dorische colonnade wordt geflankeerd door twee paviljoens, die ooit werden gebruikt door wachten en douanebeambten. De bas-reliëfs tonen taferelen uit de Griekse mythologie en het hele bouwwerk wordt bekroond door het beroemde beeld *Quadriga* van Johann Gottfried Schadow. De godin van de overwinning met haar door vier paarden getrokken strijdswagen was oorspronkelijk een vredessymbool. In 1806, tijdens de Franse bezetting, werd het beeld op bevel van Napoleon meegenomen naar Parijs. Bij zijn terugkeer in 1814 werd het een overwinningssymbool: de godin kreeg een staf met Pruisische adelaar in de hand en een ijzeren kruis met een lauwerkrans. De poort stond centraal bij vele belangrijke gebeurtenissen, van militaire parades tot de

viering van het Derde Rijk en de machtsgreep van Hitler. In mei 1945 werd hier de Russische vlag gehesen en op 17 juni 1953 vonden 25 demonstrerende arbeiders er de dood. De poort, in Oost-Berlijn, werd in 1956-1958 gerestaureerd vanwege de zware beschadigingen uit de Tweede Wereldoorlog. Tot 1989 hield hij de wacht over de verdeelde stad. Tussen 2000 en 2002 werd hij opnieuw gerestaureerd.

29

Russische Botschaft

📍 T3 📍 Unter den Linden 63/65 📍 en U Brandenburger Tor
📞 100, 200

Het monumentale witte gebouw van de Russische ambassade is een voorbeeld van de kitscherige stalinistische 'suikertaartstijl'. De bouw van de ambassade, het eerste naoorlogse gebouw aan Unter den Linden, werd voltooid in 1953. Het staat op de plaats

van een paleis waar vanaf 1837 de Russische (vroeger de tsaristische) ambassade had gestaan. Het gebouw, ontworpen door de Russische architect Anatoli Strischewski, is strikt symmetrisch en doet denken aan de Berlijnse neoklassieke paleizen. De beelden boven op het gebouw zijn geïnspireerd door helden uit de arbeidersklasse.

30

Bahnhof Friedrichstrasse

📍 U2 📍 Reichstagufer 17
📍 Di-vr 9.00-19.00, za en zo 10.00-18.00 uur
📍 hdg.de

Bahnhof Friedrichstrasse, een van de bekendste S-Bahnstations van Berlijn, was het grensstation tussen Oost- en West-Berlijn tijdens de Koude Oorlog. Het is in 1882 gebouwd naar een ontwerp van Johannes

1.000.000

Het aantal mensen dat naar de Pariser Platz trekt voor het nieuwjaarsfeest.

Vollmer. In 1925 werd een dak toegevoegd boven de hal en de perrons. Het vroegere labyrint van passages, trappen en loketten bestaat niet meer, maar in het Stasimuseum (*blz. 231*) is er een model van te zien. Het bewaard gebleven gedeelte was vroeger een wachtkamer voor mensen die hun emigratiepapieren in ontvangst kwamen nemen. Het dient nu als museum. Het zaaltje heeft de bijnaam Tränenpalast, 'Tranenpaleis', omdat hier vroeger Berlijners uit de twee delen van de stad afscheid namen nadat ze elkaar hadden bezocht.

31

Pariser Platz

📍 T3 📍 en U Brandenburger Tor
📞 100, 200

Dit plein aan het eind van Unter den Linden is in 1734 aangelegd. Vroeger heette het Quarré, maar na 1814 werd het omgedoopt tot Pariser Platz, toen het beeld *Quadriga* van de Brandenburger Tor terugkeerde uit Parijs. Aan de westzijde van het plein ligt de Brandenburger Tor. De meeste gebouwen werden in 1945 verwoest. Na de hereniging werd het plein nieuw ingericht. Naast de poort staan nu twee identieke huizen naar een ontwerp van Josef Paul Kleihues. Aan de noordzijde staan de Dresdner Bank en de Franse ambassade, aan de zuidkant de ambassade van de VS, het hoofdgebouw van de DZ Bank en de Akademie der Künste (*blz. 73*). Aan de oostzijde staat het herbouwde Hotel Adlon (*blz. 77*), bekend om zijn Berlijnse gastvrijheid.

De Brandenburger Tor domineert de Pariser Platz ↓

NEUES MUSEUM

📍 V2 📍 Bodestrasse 1-3 📍 Hackescher Markt, Friedrichstrasse 100, 200 📍 12, M1, M4, M5 📍 Dag. 10.00-18.00 (do tot 20.00) uur 📍 smb.museum

Het Neues Museum bevat een ongeëvenaarde collectie archeologische schatten uit allerlei gebieden, waaronder Egypte en het Midden-Oosten. Ook is hier het museum voor prehistorie en vroege geschiedenis ondergebracht, waar de ontwikkeling van de mens tot aan de middeleeuwen is te zien.

Het Neues Museum nu

Het Nieuwe Museum werd halverwege de 19de eeuw gebouwd om het overvolle Altes Museum te ontlasten. In 1945 raakte het gebouw zwaar beschadigd, maar renovatiewerkzaamheden hebben geresulteerd in een mooie combinatie van oude, gerestaureerde en nieuwe ruimten. De geschiedenis is voelbaar in elke zaal. De twee belangrijkste collecties zijn de Egyptische kunst met de papyrusverzameling en het museum voor prehistorie en vroege geschiedenis. De eerste toont 4000 jaar oude Egyptische en Nubische culturen, terwijl de laatste is gericht op Europa en delen van Azië. Speciale thema's en items zijn onder andere de 19de-eeuwse muurschilderingen met Noord-Europese mythologische taferelen, Trojaanse kunstvoorwerpen uit de collectie van Heinrich Schliemanns, de neanderthaler uit Le Moustier, de Berlijnse gouden hoed en de buste van Nefertiti.

↑ Het museumgebouw, ontworpen door Friedrich August Stüler

↑ De architectuur en de inrichting van het museum vullen de collecties aan

De buste van Nefertiti is gemaakt van gepleisterd kalksteen

ca. 1184 v.C.

De kunstvoorwerpen van de 'Schat van Priamus' zouden eigendom zijn geweest van een koning van het oude Troje.

ca. 100-50 v.C.

▼ Er is maar heel weinig bekend over de prachtig vervaardigde Egyptische buste die bekendstaat als Berlijns groene hoofd.

ca. 200 n.C.

▲ Een bronzen armband die wordt toegeschreven aan een Germaanse stam in Oost-Duitsland.

ca 1345 v.C.

▲ Deze buste heeft wellicht model gestaan voor andere beelden en werd zelf niet als kunst beschouwd.

Weetje

Het museum is 70 jaar gesloten geweest, dat was van 1939 tot 2009.

Sarcofagen uit het Egyptisch Museum en de papyrusverzameling ↑